

STRATEGI STRATEGIA

godkänt på mötet 2014-12-02
hyväksytty 2.12.2014 kokouksessa

Kommissionens uppgift Komission tehtävä

Finsk-svenska gränsälvskommissionen har inrättats genom en mellanstatlig överenskommelse mellan Sverige och Finland och är ett regionalt samarbetsorgan för Torne- Muonio älvars vattenområde som finansieras gemensamt av staterna. Överenskommelsens uppgift är att främja gränsöverskridande samarbete i vatten- och fiskeärenden samt trygga möjligheterna för skäligt nyttjande av gränsälvarna på ett sätt som främjar gränsregionens intresse.

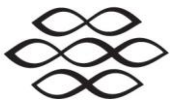
Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio on Suomen ja Ruotsin valtiosopimuksella perustama ja yhdessä rahoittama alueellinen yhteistyöelin kansainvälisellä Tornion-Muonionjoen vesistöalueella. Sopimuksen tarkoituksena on edistää rajan ylittävää yhteistyötä vesi- ja kalastusasioissa ja turvata mahdollisuudet rajajokien tasapuoliseen käyttöön rajaseudun etuja edistävällä tavalla.

Kommissionen verkställer gränsälvsöverenskommelsens uppgifter och genomför överenskommelsens principer genom att utveckla gränsöverskridande samarbete och dialog samt främjar samverkan inom planläggande, program och åtgärder på sitt område. Vattnets goda status och statusbevakning, förebyggande av översvämningsskador, fiskeärenden samt naturskydd framhävs i kommissionens uppgifter.

Rajajokikomissio toimeenpanee rajajokisopimuksen mukaisia tehtäviä ja toteuttaa sopimuksen periaatteita kehittäen rajat ylittävää yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä edistää suunnitelmien, ohjelmien ja toimenpiteiden yhteensovittamista toiminta-alueellaan. Komission tehtävissä korostuvat vesiympäristön tila ja sen seuraaminen, tulva- ja ympäristövahinkojen torjuminen, kalastusasiat sekä luonnonsuojelliset näkökohdat.

Gränsälvskommissionen representerar sitt område och gränsvattendrag som en mellanstatlig regional aktör och är verksam inom sitt mandat som ett rådgivande samarbetsorgan. Kommissionen samlar information på sitt område och förmedlar det. Kommissionen följer överenskommelsens förverkligande, skriver yttranden, gör initiativ och lyfter fram ärenden som är viktiga inom sitt mandat. Vid behov kan kommissionen söka ändringar till tillståndsärenden inom vatten- och miljölagstiftningen som påverkar gränsälvarna eller kustområdets tillstånd och användning.

Rajajokikomissio edustaa aluettaan ja rajavesistöä valtioiden välisenä alueellisena toimijana ja toimii mandaattinsa puitteissa alueensa neuvoa-antavana yhteistyöelimenä. Komissio toimii myös aluetta koskevan tiedon kerääjänä ja välittäjänä sekä seuraa rajajokisopimuksen toteutumista, lausuu, tekee aloitteita ja nostaa esiin tarpeelliseksi katsomiaan aiheita mandaattiinsa kuuluvissa asioissa. Tarvittaessa komissio hakee muutosta vesi- ja ympäristölainsäädännön alaan kuuluvissa, rajajokien tai rannikkoalueiden tilaan ja käyttöön vaikuttavissa lupa-asioissa toimialueellaan.

Inom gränsälvskommissionens verksamhet poängteras miljösynvinkel samt miljöns och naturresursers hållbart nyttjande och långsiktig påverkan. Kommissionen främjar gränsvattendragets goda status, naturens mångfald och bra livsmiljö och verksamhetsområde samt dess bevarande i nutiden och för kommande generationer. *Rajajokikomission toiminnassa painotetaan ympäristöllistä näkökulmaa sekä ympäristön ja luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvää pitkäjänteistä vaikuttavuutta. Komissio edistää rajavesistön hyvän vesien tilan, monimuotoisen luonnon ja hyvän elin- ja toimintaympäristön säilymistä ja luomista nykyisille ja tuleville sukupolville.*

Verksamhetsidé Toimintaperiaate

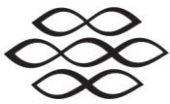
Gränsälvskommissionen är en gemensam regional resurs för två suveräna stater som styrs av gränsälvsöverenskommelsen vilken i båda länder är i lagstiftningen. Kommissionen arbetar för att Torne-Muonio älvars område, dess natur och människornas synpunkter lyfts fram i olika sammanhang. Kommissionen tar i beaktande i sin verksamhet olika befolkningsgruppers och intressentgruppers åsikter. *Rajajokikomissio on kahden suvereenin valtion yhteinen alueellinen resurssi, jonka toimintaa ohjaa molemmissa maissa laiksi vahvistettu rajajokisopimus. Komissio edistää Tornion-Muonionjoen alueen, sen luonnon, ympäristön ja ihmisten intressien esilletuomista eri yhteyksissä. Komissio ottaa huomioon toiminnassaan eri väestö- ja eturyhmien näkökannat.*

Kommissionen beaktar både miljöhänsyn och gränsälvars lika behandling i sina ställningstaganden. Kommissionen arbetar på ett konsekvent och tillförlitligt sätt och motiverar sina åsikter. Gränsälvskommissionens verksamhet utgår från ett öppet och likvärdigt samarbete samt en förmåga att hantera och förstå miljöns särprägel och gränsområdets speciella karaktär där riksgränsen mellan Finland och Sverige utgör ett gemensamt område med flera språk och kulturer.

Toiminnassaan ja kannanotoissaan komissio korostaa ympäristövastuuta ja rajajokien tasapuolisen käytön turvaamista. Komissio toimii johdonmukaisesti ja luotettavasti sekä perustelee näkökantansa. Toiminta perustuu avoimeen yhteistyöhön ja tasapuolisuuteen sekä kykyyn tunnistaa toimintaympäristön ominaispiirteet ja toiminta-alueen erityisluonne sopijavaltioiden rajan halkomana, usean kielen ja kulttuurin yhteisenä alueena.

Kommissionen samarbetar öppet med olika aktörer såsom myndigheter, medborgare och områdets organisationer. Kommissionen hjälper till, förmedlar information och främjar partnerskap över gränsen. Kommissionen fungerar som en kulturell brobyggare både lokalt, regionalt och nationellt. Kommissionen samarbetar även med andra gränsöverskridande gränsvattenorganisationer.

Komissio tekee avoimesti yhteistyötä eri toimijoiden kuten viranomaisten, kansalaisten ja alueen muiden toimijoiden kanssa. Komissio avustaa, välittää tietoa ja edistää kumppanuuksia rajan yli toimien kulttuurisena siltana paikallisesti, alueellisesti ja kansallisesti. Komissio tekee yhteistyötä myös muiden kansainvälisten rajavesistöorganisaatioiden kanssa.

Kommissionen kan välja olika teman eller prioriteringar för sin verksamhet under olika verksamhetsperioder, allt utifrån tillgängliga resurser. Kommissionen har en aktuell och effektiv informationsförsörjning och en synlig och transparent verksamhet. Kommissionen samarbetar aktivt med områdets aktörer och kommissionen upplevs som en värdefull resurs i sitt verksamhetsområde.

Komissio voi teemoittaa toimintaansa tai sen painopisteitä toimintakausittain sekä priorisoida tehtäviään tarpeiden ja resurssiensa mukaisesti. Komission toiminta on sekä näkyvää että läpinäkyvää ja tiedottaminen ajantasaista ja tehokasta. Komission yhteistyö alueen toimijoiden kanssa on aktiivista ja komissio tunnustetaan arvokkaaksi resurssiksi toimialueellaan.

Värden

Samarbetsaktör, ansvarsfull och jämlik partner, erkänd expert, gränsälvens och invånarnas förespråkare

Arvot

Yhteistyön tekijä, vastuullinen ja tasavertainen kumppani, arvostettu asiantuntija, rajajoen ja rajajokisten puolestapuhuja

Vision

Finsk-svenska gränsälvskommissionen arbetar för god vattenstatus, naturens mångfald och en bra livsmiljö och verksamhetsområde för nuvarande och kommande generationer på internationella Torne-Muonioälvens vattendistrikt.

Visio

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio toimii hyvän vedentilan, luonnon moninaisuuden ja laadukkaan elin- ja toimintaympäristön varmistamiseksi nykyisille ja tuleville sukupolville kansainvälisellä Tornion-Muonionjoen vesistöalueella.

BILAGA TILL GRÄNSÄLVSKOMMISSIONENS STRATEGI 2014-11-25

Bakgrund

Finsk-svenska gränsälvskommissionen arbetar över riksgränsen som ett samarbetsorgan för Torne-Muonio älvars avrinningsområde, som en regional rådgivare och samarbetspartner till aktörer och områdets invånare, såväl bilateralt som internationellt.

Sverige och Finland har 1.10.2010 gemensamt genom ett statligt avtal (gränsälvöverenskommelsen mellan Sverige och Finland) inrättat ett samarbetsorgan (gränsälvskommissionen) med representation från båda länder för att säkerställa ett samarbete i avrinningsområdets vatten- och fiskefrågor och ett rättvist nyttjande av gränsälvar.

Gränsälvöverenskommelsen förverkligar ramdirektivet och översvämningsdirektivet i EU:s vattenpolitik i Torne-Muonio älvars vattenområde. Överenskommelsen utgår från den internationella vattenrättens principer, det allmänna avtalet om skyddande av vattendrag som delas av olika länder och internationella sjöar från 1992 inklusive dess protokoll om vatten och hälsa samt det allmänna avtalet från 1992 om skyddandet av Östersjöområdet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om gemenskapens ramar för vattenpolitik, övrig aktuell lagstiftning för europeiska gemenskaper, och Förenta Nationernas havsrättsliga allmänna avtal artikel 66 från 1982 samt det allmänna avtalet om biologisk mångfald från 1992.

Kommissionen följer nationella och internationella beslut och avtal och arbetar som ett samordnande organ när det gäller direktiv.

I frågor som åläggs av gränsälvöverenskommelsen styrs kommissionens arbete av det svenska Miljödepartementet och det finska Jord- och skogsbruksministeriet samt Miljöministeriet. Som samarbetsmyndigheter fungerar även Naturvårdsverket, Havs- och Vattenmyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Verksamhetens utgår från gränsälvöverenskommelsen

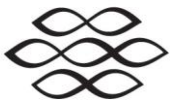
Gränsälvskommissionens verksamhet utgår från gränsälvöverenskommelsen. Dess viktigaste principer är att befästa ett hållbart och rättvist nyttjande av gränsälvområdets vattendrag samt att främja samarbete kring gränsälvarnas naturresurser. Speciellt viktiga frågor för kommissionen är målet om god vattenstatus, naturskyddsarbetet, skyddande av kulturvärden och miljöskydd samt skydd av fiskbestånd.

Kommissionens geografiska verksamhetsområde omfattar Torne-Muonio älvars vattenområde, men dess uppgiftsområde är ännu större.

Vid gränsen och älven

Det gemensamma svensk-finska gränsvattenområdet är en kulturellt särpräglad, flerspråkig och mångsidig nordlig miljö som sträcker sig från fjällandskapet i norr genom en lång älvdal ända fram till Bottenviken, och dess geografi, naturförhållanden, kulturer och en gränslös samverkan sträcker sig från urminnes tider ända fram till i dag.

Torne-Muonio älven är ett fritt strömmande vattendrag och en viktig hemälv och ett föryngringsområde för den vilda laxen i Europa. Fisket, även efter sik och gädda, har alltid haft en stor betydelse för älvdalen både kulturellt och som näringsgren men också som en del av gränsområdets levnadssätt. Dessutom har älven alltid varit en viktig transportled.

Den långa älvens långa historia består av bland annat mäktiga laxfångster under flera århundraden, bosättning längs älven, skogsindustrins flottningsperiod, betydelsefullt jordbruk, vattenkraftplaner, lax-, sik- och havsöringsbeståndens kraftiga variationer, förändringar i fiskemetoder.

En älv med god vattenkvalitet kan nyttjas för rekreation på ett mycket varierande sätt. Torne-Muonio älvars vattenområde är mycket viktigt för det gemensamma finsk-svenska gränsområdets identitet.

LIITE KOMISSION STRATEGIAAN 25.11.2014

Taustaa

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio toimii Suomen ja Ruotsin välisen Tornio-Muoniojoen valuma-alueen yhteistyöelimenä, alueellisena neuvoa-antavana toimijana ja yhteistyökumppanina eri toimijoiden ja alueen asukkaiden kesken yli valtionrajojen niin kahdenvälisesti kuin myös kansainvälisesti.

Suomi ja Ruotsi ovat 1.10.2010 yhdessä valtiosopimuksella (rajajokisopimus Suomen ja Ruotsin välillä) perustaneet valuma-alueen vesi- ja kalastusasioiden yhteistyötä ja rajajokien tasapuolista käyttöä turvaavan yhteistyöelimen (rajajokikomissio), jossa on edustus kummastakin maasta.

Rajajokisopimuksella toimeenpannaan EU:n vesipolitiikan puitteiden direktiivi ja tulvadirektiivi Tornion-Muoniojoen vesistöalueella. Sopimus ottaa huomioon kansainvälisen vesioikeuden periaatteet, vuonna 1992 maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä tehdyn yleissopimuksen ja sen vettä ja terveyttä koskevan pöytäkirjan sekä vuoden 1992 yleissopimuksen Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelusta, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY yhteisön vesipolitiikan puitteista ja Euroopan yhteisöjen muun asianomaisen lainsäädännön, ja vuoden 1982 Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 66 artiklan sekä vuoden 1992 biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen. Komissio seuraa kansallisia ja kansainvälisiä päätöksiä ja sopimuksia ja toimii direktiivien osalta harmonisoivana elimenä.

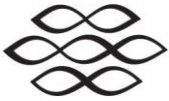
Rajajokisopimuksen osoittamissa tehtävissä komissiota ohjaavina ministeriöinä toimivat Ruotsin Miljödepartementet ja Suomen maa- ja metsätalousministeriö sekä ympäristöministeriö. Yhteistyövirastoina lisäksi Naturvårdsverket, Havs- och Vattenmyndigheten ja Myndighet för samhällskydd och beredskap.

Toiminnan perusta rajajokisopimuksessa

Rajajokikomission toiminta perustuu rajajokisopimukseen. Sen johtavia periaatteita ovat rajajokialueen vesistöjen kestävän ja tasapuolisen käytön vahvistaminen sekä rajavesistöjen luonnonresursseihin liittyvän yhteistyön edistäminen. Erityistä huomiota komission tulee kiinnittää vesien tilatavoitteiden saavuttamiseen, luonnonsuojeluun, kulttuuriarvojen suojeluun ja ympäristönsuojeluun sekä kalakantojen suojeluun. Komission maantieteellinen toiminta-alue käsittää Tornio-Muoniojoen vesistöalueen, mutta sen tehtäväkenttä ulottuu laajemmalle alueelle.

Rajalla ja joella

Suomen ja Ruotsin yhteinen rajavesistöalue on kulttuurisesti omaleimainen, monikielinen ja monipuolinen. Se on pohjoisilta tunturiylängöiltä pitkän jokilaakson

kautta Perämeren pohjukkaan ulottuva pohjoinen ympäristö, jossa maantiede, luonnonolosuhteet, kulttuurit ja rajaton vuorovaikutus yltyvät kaukaa eletyistä ajoista tähän päivään.

Tornio-Muonionjoki on vapaana virtaava vesistö ja Euroopassa tärkeä luonnonvaraisen lohen kotijoki ja lisääntymisalue. Kalastuksen, myös siian ja hauen merkitys on aina ollut jokilaaksolle tärkeä, niin kulttuurisesti, elinkeinona kuin osana raja-alueen elämäntapaa. Lisäksi joki on aina ollut tärkeä kulkureitti, väylä.

Pitkän joen pitkään historiaan kuuluvat muun muassa mittavat lohisaaliit vuosisatojen aikana, jokivarren asutuksen laajeneminen, metsäteollisuuden uittojen aikakausi, maatalouden merkitys, suunnitelmat joen valjastamisesta, jokeen nousevan lohen, siian ja meritaimenen kantojen voimakkaat vaihtelut, muutokset kalastustavoissa.

Vedenlaadultaan hyvän jokivesistön virkistyskäyttö on laajaa ja monipuolista. Tornio-Muoniojoen vesistöalueen merkitys Suomen ja Ruotsin yhteisen raja-alueen identiteetille on merkittävä.